

En rekommendation från Svenska Brukskarlklubben

Ursprung

Den tama mannen har funnits som sällskap och bruksman till kvinnor så långt tillbaka i tiden som vi kan minnas.

Användningsområdena har givetvis växlat, allt från jakt och jordbruk till dagens rena sällskaps- och avelskarlar.

När du bestämt dig för att skaffa karl vill vi ge dig lite tips och råd för att förenkla din vardag med mannen.

Det första du behöver tänka på är om du verkligen har tid med en karl. En karl är ingenting man lättvindligt kan lämna bort till vänner och bekanta. Ännu finns inga godkända pensionat i Sverige. Lyckligtvis är karlar idag accepterade i de flesta offentliga miljöer. Det är dock ej tillrådligt att ta med karlar överallt. Exempelvis butikar brukar framkalla nervositet och i vissa fall aggressioner. Det är inte ovanligt att man ser oroliga och gnällande karlar väntandes vid kassan.

Även om du anser dig ha tid över till både en och två och kanske tre karlar vill vi inte rekommendera mer än en. Ofta visar de oro och till och med svartsjuka om 'matte' bryr sig för mycket om andra karlar!

Kostnader

Det är givetvis något som man bör tänka på innan man skaffar karl. Att ha karl är inte billigt. En karl äter mycket och behöver kläder, bil, mm. En duktig arbetskarl kan ofta själv tjäna ihop till sitt uppehälle. Har man en skicklig jägarkarl kan han bidra till hushållet med bland annat älgkött. På höstarna kan man till och med se hur karlar beger sig ut i flock för att jaga älg. Se till så att just din karl har tillstånd, d v s licens, för detta annars bör man inte låta dem löpa omkring hur som helst i skog och mark.

Om din karl saknar det rätta intresset för jakt kan du kanske istället träna honom till att bli en skicklig bär- och svampplockare.

Allmän skötsel

För att din karl ska få leva ett långt, friskt och lyckligt liv behöver han god mat, frisk luft, daglig motion och någon eller några aktiviteter som inspirerar honom. Tänk även på att hålla din karl vacker. *Östgötarasen* är vanligen renlig av sig och sköter det mesta själv till exempel ansning av skägg och naglar. Avancerad tandvård och trimning av huvudhår bör man överlåta till en fackman.

OBS! All kupering är strängt förbjudet i Sverige, sådant kan till och med medföra rättsliga följder i vissa fall!

Raser

Det finns ett stort antal olika karlraser. Vid resor till sydligare länder slås man av hur många lösdrivande karlar som finns på gator och stränder. Och visst är det lätt att glömma allt förnuft när man ser in i ett par bedjande, sammetsbruna ögon... men tänk på att dessa karlar oftast helt saknar uppfostran och dessutom kan vara smittbärare av allehanda sjukdomar då vaccinationer är ovanliga i dessa länder. Dessutom är det ofta problem med att få införseltillstånd till Sverige för sådana karlar. Vi vill därför rekommendera att du väljer en av våra erkända svenska raser.

Vi väljer att här presentera *Skånerasen*: Vad som kännetecknar Skånerasen är främst ett lugnt psyke, relativt lättuppfostrade men de behåller ändå sin lekfullhet högt upp i åldrarna. Alla färger och kroppsbyggnader är godkända.

En köns mogen karl tycker om att visa upp sig med sina artfränder på dansställen. Det är där som parningslekarna inleds. I jakten på en ägarinna kan till och med vilda slagsmål utbryta. Vi avråder dock från att välja någon av de riktiga 'stridstupporna', de kan bli svåra att få någon riktig pli på. De kan i vissa fall morra och anfälla sin ägarinna! Då måste man omedelbart säga ifrån och visa vem som bestämmer. Det ger honom en trygghet att veta sin plats.

Den som vill hantera *Norrlandsrasen* ska vara beredd på hans stora behov av utvistelse. Rastning runt kvarteret kommer att möta stora hinder i form av ryck och drag åt skogshållet. Han har ett stort behov av leksaker, gärna doftande olja, bensin. Han kan också lugnas ned med tekniskt avancerade leksaker av kommunikationstyp. Hans parningsbehov kan verka påfluet, och jaktinstinkten är grundläggande och vital. Norrlandsrasen kräver också speciell mathållning, med stora blodiga definitivt icke-vegetariska basingredienser. Hans relativt lugna inomhustemperament kan upplevas rogivande. För vissa urbana hundhållare ibland långtråkiga.

En rekommendation från Svenska Brukskarlklubben

Fortsättning:

Temperament

Även den lugnaste karl kan ibland brusa upp och försöka ta kommandot. Det gäller då att vänligt men bestämt tillrättvisa honom. Om det inte räcker så måste list tillämpas. Du bör i ett tidigt stadium bestämma om du vill ha en inne- eller en utekarl. Väljer du en innekarl så bör du tänka på att motion är otroligt viktigt. En innekarl kan annars bli passiv och hemfalla åt ölrickande framför tipsextra. Det är inte svårt att lära en karl enklare små sysslor såsom att gå och handla eller att dra en barnvagn runt kvarteret.

Beröm

Glöm inte heller att ge rikligt med beröm. Karlar sporras då och utför villigt sina små tjänster. Godbitar användes med fördel för att belöna önskvärt beteende.

Uppfostran

Även om du vet att din karl är lydig och snäll och inte skulle göra en fluga förnär så bör du inte låta honom i glädje hoppa emot främmande människor. Någon som ej är van vid karlar kan till och med bli rädd. En annan viktig uppfostringspunkt är att lära honom att tiga på kommando samt att hålla sig intill dig så att han inte ställer till förtret för andra. Mycket vanligt är en tendens att springa efter andra karlars bilar och ett sådant beteende är oacceptabelt och bör kvävas i sin linda!

Avel

Även om du idag inte är intresserad av avel så är inte snöpnig något vi vill rekommendera. Det kan komma en dag när du ångrar dig och då blir du tyvärr tvungen att byta ut din gamla trotjänare mot en ny. Om du tänkt använda din karl i avelssyfte bör du först kolla stamtavlor men även tänka på att påssjuka kan försämma avelsmöjligheterna. Ett byte kan komma i åtanke. För övrigt brukar karlarna visa sig villiga till avel någon som bekräftas från BB-håll. Om du inte vill lämna din karl hemma vid förlossningen så går det bra att ta med honom till BB. Personalen där har utbildning och är vana att handskas med nervösa karlar.

En positiv reaktion är att många karlar uppvisar en högre mognadsgrad efter den första avkomman även om motsatt reaktion i sällsynta fall kan förekomma. Vidare avel bör inte bedrivas på karlar som inte visar intresse för sin avkomma, inte vill kännas vid sin avkomma eller till och med är aggressiv mot avkomman. Sådana karlar är inte ens lämpliga som sällskapskarlar och du bör snarast göra dig av med honom hur söta de än må vara. Eventuella framtida ägarinnor till en sådan karl bör varnas för att han har sådana defekter innan de tar hem honom.

Kost

En karl kan äta i stort sett vad som helst även om de tycks föredra den kost de är uppfödda på (det sk 'mammans-köttbullar-syndromet'). Rådgör därför gärna med uppfödarna om vad karlens kost varit baserad på under uppväxten. Låt inte mannen rumstera fritt i kylskåp och skafferi och fall inte för bedjande blickar vid kaffebordet. Det är direkt olämpligt att låta honom tigga vid bordet. Vissa karlar visar ibland tendenser att vilja hjälpa till att tillreda sina egna måltider. Detta bör uppmuntras! Maltdrycker uppskattas ofta av karlar men låt det inte bli till någon vana. Ett par burkar per månad under sträng uppsikt är dock inget att oro sig för.

Sjukdomar

Karlar kan ofta uppvisa diverse små sjukdomssymtom. Ta dock dessa med en nypa salt. En kvinna kan vanligtvis fortsätta att utföra sina dagliga sysslor trots sjukdom men detta tycks vara svårare för en man. Han sjukskriver sig gärna i rent förebyggande syfte. Detta inträffar oftast vid helg- och skiftarbete och i samband med större TV-sända idrottsevenemang.

Många karlar har tendenser till färgblindhet. Du bör därför hjälpa honom med påklädningen. Karlar med orange tröja och rosa byxor har faktiskt påträffats.

Sammanfattning

Vi hoppas att du får mycket glädje av din nya karl under många år. Som komplettering till våra små tips kan du gärna läsa andra, mer utförliga fackböcker i ämnet karlavård. Vi kan rekommendera 'Allt en kvinna bör veta om män'. Du kan givetvis också vända dig till närmaste klinik.

Svenska Brukskarlklubben
Avd Örkelljunga